

Cumhuriyet Gazetesi 2010-2018 Dönemi

Terör Saldırısı Haberleri

News of Terror Attacks in Cumhuriyet Newspaper 2010-2018 Period

Özge GENÇ^a, Neylan ZİYALAR^a, Faruk AŞICIOĞLU^a

^aİstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, İstanbul, TÜRKİYE

Bu makale; 100/2000 YÖK Doktora Burs Programı dahilindeki öncelikli alanlardan "Uluslararası Güvenlik ve Terör" kapsamında hazırlanmıştır.

ÖZET Amaç: Kamuoyunun bilgiye ulaşmasında en önemli araçlardan biri olan gazeteler, diğer tüm haber içerikleri için olduğu gibi terör saldırılarına dair haber içeriklerinde de belirli bir çerçeve dahilinde haberlerini oluşturmaktadır. Bu çalışma, en eski ulusal gazetelerden biri olan Cumhuriyet gazetesinin, 2010-2018 yılları arasında gerçekleşen ve gazete tarafından terör saldırısı olarak nitelendirilen saldırılara dair haberlerde kullanılan sözel ve görsel içerikleri incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Gereç ve Yöntemler:** İçerik analizi aracılığıyla, gazetenin, saldırı haberlerini sunuş biçimi önceden belirlenen dokuz değişkene göre hem niteliksel hem de -kodlar ve anahtar kelimeler aracılığıyla- niceliksel olarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Analiz sonrasında elde edilen bulgular, sayısal değerleriyle (N) ve yüzdeleriyle (frekans) çapraz tablolar içerisinde sunulmuştur. Buna göre; 119 haberden 54 (%45,4)'ünde saldırının ateşli silahla saldırı şeklinde gerçekleştiği, 86 (%72,3) haberde saldırının hedefinin güvenlik güçleri olduğu, 63 (%52,9) haberde failin doğrudan belirtilmediği, 53 (%44,5) haberde görsel kullanılmadığı ve yoğun olarak sivillerin bulunduğu ve toplumsal ilişkilerin yürütüldüğü kamusal alanda gerçekleşen 23 saldırıdan 16 (%69)'ünün da manşette yer aldığı saptanmıştır. **Sonuç:** Cumhuriyet gazetesinin, "Cumhuriyet Gazetesi Yayın İlkeleri"nde vurguladığı ilke ve kurallara uygun olacak şekilde haber içeriklerini oluşturduğu görülmüştür. Gazetenin, çoğu yayın kuruluşu gibi, manşet haberlerini oluştururken; içeriklerini sözel ve görsel anlamda okuyucunun ilgi ve merakını üzerine çekecek biçimde inşa ettiği anlaşılmıştır. Gazetenin, genel anlamda; subjektif yorumlardan kaçınmadığı, mesaj verici içeriklere ve duygusal anlatıma yer verdiği, dolayısıyla terör saldırılarını daha çok tematik anlatımla aktardığı görülmüştür.

ABSTRACT Objective: Newspapers, which are one of the most important means of public access to information, constitute their news within a certain framing in the content of terror attacks as well as for all other news content. This study was carried out to analyze the verbal and visual contents of Cumhuriyet Newspaper which is the one of the oldest national newspapers, in the news about the attacks that took place between 2010 and 2018 and which were described as terror attacks by the newspaper. **Material and Methods:** Through content analysis, the way the newspaper presented its news was evaluated both qualitatively and quantitatively - through codes and keywords - according to nine predetermined variables. **Results:** The results obtained after the analysis are presented in cross tables with numerical values (N) and percentages (frequency). According to this; 54 (45.4%) of the 119 news, attack took place with firearms. In 86 (72.3%) news, target of the attack was security forces. In 63 (52.9%) news, the perpetrator was not mentioned directly. In 53 (44.5%) news, no image was used and 16 (69%) of the 23 attacks that took place in public spaces where there are intensive civilians and social relations are carried out were in the headlines. **Conclusions:** It has been seen that Cumhuriyet Newspaper is creating news content in accordance with the principles and rules emphasized in the "Cumhuriyet Newspaper Publication Principles". It is understood that the newspaper, like most broadcasting organizations, builds its headlines in a way that attracts the reader's interest and curiosity in both verbal and visual terms. In general terms; it was observed that the newspaper did not avoid subjective interpretations, contains messaging content and emotional expression. Therefore, it was seen that the newspaper conveyed the terrorist attacks with more thematic expression.

Anahtar Kelimeler: Terör; terör saldırısı; gazete; içerik analizi; cumhuriyet gazetesi

Keywords: Terror; terror attack; newspaper; content analysis; newspaper cumhuriyet

Günümüzde iletişim teknolojileri, geçmişteki gibi yalnızca alıcı ve gönderici arasındaki "ileti" alış-verişi görevini üstlenmekle kalmayıp, aynı zamanda bireyin iletiyi algılama biçimine de yön ver-

mektedir.^{1,2} Bu noktada iletinin alıcıya ulaştırılması hususunda, önemli bir aracı olarak karşımıza çıkan yayın organları; küresel veya yerel çapta meydana gelmiş terör olaylarını çeşitli biçimler-

Correspondence: Özge GENÇ

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, İstanbul, TÜRKİYE/TURKEY

E-mail: ozgegenç@istanbul.edu.tr

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine and Forensic Sciences.

Received: 03 Jan 2020

Received in revised form: 29 Feb 2020

Accepted: 12 Mar 2020

Available online: 14 Apr 2020

2619-9459 / Copyright © 2020 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

de kamuoyuna aktarma görevini üstlenmektedirler.³

Kitle denilen insanlar, kitle iletişim örgütlerinin ürettiği ve kitle iletişim araçları vasıtasıyla dağıttığı içerikleri çeşitli formatlarda satın alarak ya da satın almadan tüketen insanlardır.⁴ Kitle iletişim araçları ise bu kişiler kümesinin, kendi arasında haberleşmesinin sağlanması amacıyla organize olmuş birimleri ifade eder. Kitle iletişim araçları yazılı, görsel ve işitsel olarak üç kategoride incelenirken; söz konusu kitle iletişim araçlarının hedef kitlesi “okuyucu, izleyici ve dinleyici” olmaktadır.⁵ Bu çalışmada, yazılı kitle iletişim aracı olan “gazete” inceleme konusu olmuştur.

Goffman, iletişim bilimcilerin sıklıkla ele aldığı çerçeveleninin; günlük olayları tespit etme, algılama, tanımlama ve etiketleme imkânı sağlayan bir sınıflandırma yolu olduğunu söylemektedir.⁶ Gitlin ise daha ileri bir yorumla, çerçevelenmeyi “bilgi, yorumlama ve sunumun sürekli olan kalıpları veya sembol işleyicilerin (medya) hangi rutin söylemlere başvurduğu/vurguladığı veya dışladığı ortaya koyan bir yöntem” şeklinde ifade etmektedir.⁷ Picard’a göre bir haber içeriğinin çerçevelenmesi, haber içeriğinin tarafsız bir biçimde sunulduğu “bilgi verici yaklaşım”, kişilerde neşe, hüznün, öfke ve diğer duyguları uyandırmayı amaçlayan “duygusal yaklaşım”, haber içeriğini ilgi çekici hale getirmeye yönelik “Hikâyeci yaklaşım” ve son olarak olayın sonuçları realist bir bakış açısıyla sunan “öğretici yaklaşım” gibi çeşitli yaklaşımlar doğrultusunda oluşturulabilir.⁸

Terörün, bir takım siyasal istekleri kabul ettirmesi için kişilere, gruplara, topluma ve hükümete karşı geliştirilen yıldırma maksadıyla sistematik olarak öldürme, tahrip etme ya da bunun gerçekleştirileceğine dair tehditlerinin kullanılması şeklinde tanımlandığı görülmektedir.^{9,10} Nacos’un da belirttiği gibi, Latineden Fransızcaya geçmiş ve “korkuyla yönetmek” anlamına gelen “terreur” sözcüğü zamanla, devlet tarafından uygulanan şiddet tanımından; kamuoyunun dikkatini çekmek amacıyla devlet dışı aktörlerin sivillere karşı uyguladıkları siyasal şiddet tanımına evrilmiştir.¹¹

Terör olaylarının, yayın organları tarafından, “haber değeri yüksek” unsurlar olarak görülmesinin yanı sıra; terör örgütlerinin kendisi de çoğu zaman

kamuoyuna erişebilmek ve etki bırakabilmek amacıyla medyada yer bulmayı amaçlamaktadır.⁸ Terör olayları medyada ne kadar fazla yer alırsa, terör hadisesi o ölçüde amacına ulaşmış kabul edilir. Araştırmacılara göre; terör örgütleri, toplum içerisinde etkisini artırmak, gücünü göstermek ve medya üzerinden terörün devamlılığını sağlamak amacıyla hareket eder. Aynı zamanda örgütün sahip olduğu felsefi ve ideolojik temellerin tartışılmasını sağlayarak, terör eyleminin haklılığını göstermek ve halk nezdinde kabul görmek de amaçlanmaktadır.^{12,13} Tarihte, bugünkü İsrail topraklarında faaliyet göstermiş olan Sicari örgütü veya 11. yüzyılda İsmaililerin bir kolu olarak doğan ve bilinen ilk terör örgütlerinden biri olma özelliğini taşıyan Haşhaşilerden günümüze, terör, dünyanın her bölgesinde korkuya neden olmuştur. Günümüzde de terör saldırısı niteliğindeki olaylar, kamuoyunun dikkatini çeken ve telaş uyandıran bir güncel problem olarak yazılı basın organlarında sıklıkla yer bulmaktadır.^{10,14}

AMAÇ

Bu çalışma kapsamında, bir yazılı basın organı olan Cumhuriyet gazetesinin, terör saldırısı haberlerine yönelik çerçevelenmesi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti’ni, yurt içinde ve yurt dışında ikamet eden sivilleri ve diplomatik misyonu hedef alan terör saldırılarının, gazete aracılığıyla kamuoyuna iletilme biçimlerinin, “içerik analizi” yöntemi kullanılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Gazetenin, terör saldırılarının haberleştirilmesi aşamasında kullandığı sözel ve görsel içeriklerin, saldırıya, örgüte ve gazetenin haberi ele alış biçimine göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak hedeflenmiştir.

Çalışmanın yöntemi olarak belirlenen ve ikincil verilerin analiz edilmesine imkân sağlayan “içerik analizi” yöntemi; iletinin anlaşılması ve kitle iletişim araştırmalarında nicel, objektif ve sistematik bir çalışma fırsatı sunduğu için sık kullanılan bir metodur.¹⁵ Özellikle suç haberlerinin, içerik analizi yöntemiyle incelenmesi oldukça yaygındır. Ancak günümüzde; seçim haberlerinin yorumlanma biçimlerinin veya seçmenlerin görüşünü biçimlendirmek için hazırlanan, birtakım editoryal işleyişlerin incelenmesi gibi birçok alanda da içerik analizi yöntemi kullanılmaktadır.^{15,16}

ARAŞTIRMA SORULARI

1) Gazetenin saldırıyı ele alış biçimine yönelik;

S.1. Terör saldırısına dair başlık, sayfanın neresinde konumlandırılmış (manşet veya diğer)?

S.2. Saldırıya dair görsellerin boyutunun ve konumunun, haber içeriği ile ilgisi nedir?

S.3. Saldırının, mağdur/maktulleri görsellerde yer bulmuş mu? Yer bulmuş ise görünürlüğü (fiziksel yaralanma ve kan görüntüsü, görsellerde sansür kullanımı vb.) nedir?

2) Gerçekleştirilen terör saldırısına yönelik;

S.1. Gerçekleştirilen saldırının türü (bombalı saldırı, silahlı saldırı vb.) nedir?

S.2. Saldırının gerçekleştiği mekân (kamusal alan, diplomatik temsilcilik, kurumlar vb.) neresidir?

S.3. Saldırı ile hedef alınan kitle kimdir?

3) Örgüte yönelik;

S.1. Terör saldırısını gerçekleştiren kişi, grup veya örgüt nedir/kimdir?

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Bu çalışma 2019 yılında İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evreni, Cumhuriyet gazetesinin kurulmuş olduğu 1924 tarihinden itibaren yayımlanan tüm terör saldırısı haberleri iken; örnekleme, 2010-2018 yılları arasında, gazetenin ilk sayfasında yer almış "terör" kelimesini içeren terör saldırısı haberleridir.

Cumhuriyet gazetesi, 1924 yılında Yunus Nadi tarafından kurulmuş ve günümüzde yayım hayatına devam etmekte olan bir gazetedir. Çalışma kapsamında, belirlenen yıl aralığındaki haberlere elektronik ortamda erişebilmek açısından en uygun ulusal gazete olması sebebiyle söz konusu gazete seçilmiştir.

Çalışmada, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisindeki bireylere (sivil vatandaş, askerî personel/kolluk, turist, göçmen vb.), yurt dışındaki temsilciliklere ve sınır dışında görev yapan askerî personele yönelik; terör örgütlerinin gerçekleştirmiş olduğu saldırılara dair gazete haberleri, içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

DAHİL ETME VE DIŞLAMA ÖLÇÜTLERİ

Cumhuriyet gazetesinin basılı formatında yer alan, terör saldırısı haberinin verildiği ilk güne ait kapak (birinci) sayfası çalışma kapsamında incelenmiştir. Gazeteye ait elektronik arşivde 1 Ocak 2010 tarihinden 1 Ocak 2019 tarihine dek, terör saldırısı olarak nitelendirilebilecek her türlü saldırı haberine ulaşabilmek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, Cumhuriyet gazetesi elektronik arşivi bünyesindeki "gelişmiş arama" seçeneğinde, terörizm amaçlı gerçekleştirilen herhangi bir saldırı haberinin, kesinlikle içermesi gereken anahtar kelime olarak "terör" kelimesi belirlenmiştir. Terör kelimesinin yanı sıra; haber içeriğinde veya başlığında "saldırı" ve "patlama" sözcüklerinden herhangi birinin veya her ikisinin bulunduğu haberler de taramaya dahil edilmiştir. Söz konusu anahtar kelimeler, çalışma esnasında taramaya takılan, ancak doğrudan saldırı haberleri ile ilgisi bulunmayan haberleri eleme fırsatı sağlamıştır. Yine terör saldırısı niteliği taşıyan ve söz konusu anahtar kelimeleri içeren, ancak Türkiye ile ilişkili olmayan haberler ise dışlanmıştır. Bahsedilen ölçütler kapsamında, yapılan arşiv taramasında 1.684 habere ulaşılmış, ancak bu haberlerden yalnızca 119'u ölçütleri tam anlamıyla sağladığından; söz konusu 119 haber içeriği çalışma kapsamında değerlendirmeye alınmıştır.

KODLAMA VE ANALİZ

Araştırmanın kodlaması, aşağıda belirtilen kavramsal tanımların açıklamalarına dayanarak oluşturulmuştur (Tablo 1).

Gazete, birden fazla terör saldırısını aynı haber içerisinde aktarmışsa; kodlama, iki haber içeriği için ayrı ayrı yapılmamış, birden fazla kod birlikte değerlendirmeye alınmıştır. Yine benzer şekilde; birden fazla kod tanımına uygun bir haber içeriği mevcutsa yüzdeler hesaplamalarda manipüle edici sonuçlardan kaçınmak adına; bu kodlar, yeni bir üst kod içerisinde toplanmış ve bu şekilde değerlendirilmiştir. Örneğin; görselin içeriği bölümü analiz edilirken, 1: Ölü içeren, "2: Yaralı içeren" ve "3: Kan içeren" kodlarının bir arada bulunduğu içeriklerden yeni bir kod oluşturularak, "11: Farklı içerikleri barındıran" kodu içerisinde değerlendirmeye alınmıştır.

Saldırıyı gerçekleştiren fail(ler), saldırının gerçekleştiği mekân, saldırının hedef kitlesi ve saldırı tü-

TABLO 1: Çalışmanın dokuz ayrı değişkenine ait kodlar ve alt kodlar.

	Değişkenlerin Etiketleri
Başlığın söylemi	1: İnfial yaratan, 2: Hükümeti hedef gösteren, 3: Saldırıcıyı gerçekleştiren suçlayıcı, 4: Mağdurları destekleyici, 5: Saldırıcı/durumu açıklayıcı, 6: Çok yönlü söylem (1, 2, 3, 4, ve 5 kodlarının en az ikisinin bir arada bulunduğu)
Başlığın konumu	1: Manşet, 2: Diğer
Saldırı türü	0: Belirsiz, 1: Bombalı saldırı (1.1. Bomba yüklü araç ile, 1.2. İntihar bombacısı ile, 1.3. El bombası ile, 1.4. Uzaktan kumanda ile, 1.5. Birden fazla bomba ile (tuzak bomba), 1.6. El yapımı bomba ile) 2: Ateşli silahla saldırı (2.1. Kısa/uzun namlulu silahlarla saldırı, 2.2. Uzun menzilli olan füze, havan topu, roketatar, tanksavar vb. teçhizatlar ile saldırı), 3: Yangın çıkararak, 4: Alıkoyma/rehin alma, 5: Birden fazla yöntem ile (1, 2, 3 ve 4 kodlarının en az ikisinin bir arada bulunduğu)
Hedef	0: Belirsiz, 1: Siviller (1.1. TC vatandaşı, 1.2. Yabancı), 2: Güvenlik güçleri (2.1. Askeri Kuvvetler, 2.2. Polis), 3: Siyasi figür (3.1. Belediye Başkanı, 3.2. Siyasi parti G. Başkanı), 4: Kamu görevlileri/memur (4.1. Adliye çalışanları, 4.2. Valilik çalışanları, 4.3. Başbakanlık çalışanları, 4.5. Kaymakamlık çalışanları, 4.6. Savcı), 5: Diplomat (5.1. TC diplomatları, 5.2. Yabancı diplomat), 6: Öğrenci (6.1. Polis Okulu öğrencisi), 7: Farklı kitlelere aynı anda saldırı (1, 2, 3, 4 ve 5 kodlarının en az ikisinin bir arada bulunduğu)
Mekân	0: Belirsiz, 1: Kamusal Alan (1.1. Eğlence mekanı, 1.2. Müze/Sanat merkezi, 1.3. Havalimanı, 1.4. Spor sahası), 2: Kamu Binası (2.1. Adliye, 2.2. Valilik, 2.3. Emniyet Müdürlüğü / Polis Merkezi, 2.4. Hastane, 2.5. Komutanlık, Karakol vd., 2.6. Kaymakamlık, 2.7. Eğitim kurumu), 3: Özel Mülk, 4: Diplomatik Temsilcilikler (4.1. TC temsilcilikleri, 4.2. Yabancı temsilcilikler), 5: Askeri Üs, 6: Kırsal alan, 7: Sınır dışı, 8: Lojman (8.1. Polis lojmanı, 8.2. Askeri Lojman), 9: Siyasi Parti binası, 10: Petrol yuvası, 11: Aynı anda farklı mekânlara saldırı (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10 kodlarının en az ikisinin bir arada bulunduğu)
Fail	0: Belirsiz, 1: PKK, 2: IŞİD, 3: DHKP-C
Görsel durumu	1: Görsel Yok, 2: Görsel Var
Görselin içeriği	0: Yok, 1: Yaralıları gösteren, 2: Ölülerini gösteren, 3: Kan içeren, 4: Maddi hasar, 5: Dramatik içerikli, 6: Şahıs içeren, 7: Olay yerini gösteren, 8: Suç aletini içeren, 9: Genel görüntü/Sembolik, 10: Siyaseti içeren, 11: Farklı içerikleri barındıran (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10 kodlarının en az ikisinin bir arada bulunduğu)
Görselin kapladığı alan	0: 0 sütun, 1: 1 sütun, 2: 2 sütun, 3: 3 Sütun, 4: 4 sütun, 5: 5 sütun, 6: 6 sütun, 7: 7 sütun, 8: 8 sütun 9: 9 sütun

rüne dair gazetenin haber içeriğinden elde edilen bilgiler yetersiz ise söz konusu bölümler “belirsiz (0)” şeklinde kodlanmıştır.

İçerik analizi esnasında, kodlar ve anahtar kelimeler aracılığıyla niceliksel veri haline getirilmiş haberlerin, betimsel istatistiklerine ulaşmak amacıyla “IBM SPSS Statistics 25” programından yararlanılmıştır. Değişkenlerin niceliksel değerlerini göstermek amacıyla oluşturulan tablolarda bulguların sayısal değerlerine (N) ve yüzdeliklerine (frekans) yer verilmiştir.

ÇALIŞMANIN SINIRLILIKLARI

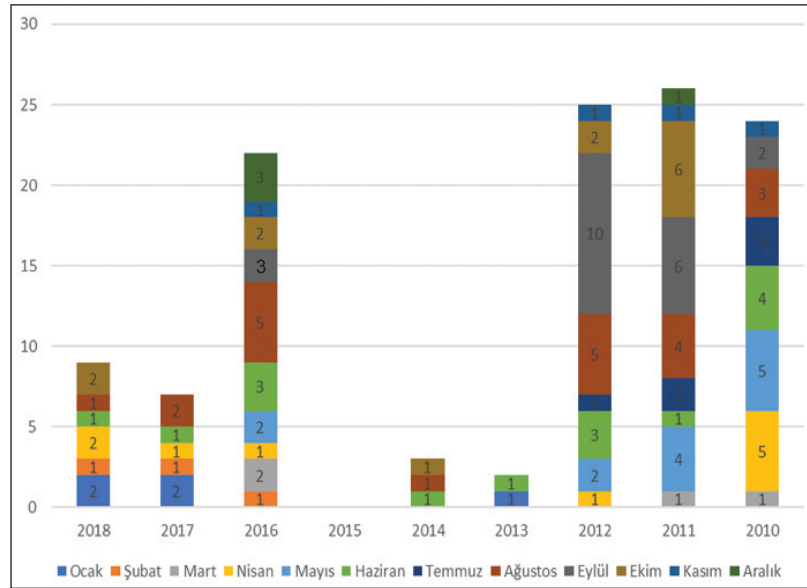
Cumhuriyet gazetesine ait elektronik arşiv üzerinden gerçekleştirilen taramada; gazetenin, terör olayı olarak nitelendirdiği durumlarda söz konusu saldırı haberi, çalışmanın bir verisi hâline gelebilmiştir.

Dolayısıyla haber içeriğinde *terör* kelimesinin bulunmaması durumunda, haber bir terör saldırısına ait olsa dahi arşiv tarama ölçütlerimize cevap vermediği için bu haber, çalışmanın kapsamı dışında kalmıştır. Bu doğrultuda, 2015 yılında gerçekleşen terör saldırılarına dair hiçbir haberde, diğer yıllarda gerçekleşen terör saldırılarına dair ise bazı haberlerde gereç-yöntemde belirtilen ölçütler sağlanamadığından, çalışmamız kapsamında değerlendirilememiştir.ⁱ

İçerik analizinin kodları; terör örgütleri ve bireysel hareket eden teröristlerin gerçekleştirdiği saldırılara dair haberlere ulaşmak amacıyla oluşturulduğu için, başlıkta veya haber metninde “terör” kelimesi yer alan ve bir müdahale ya da eylemi işaret etmesine rağmen çalışma kapsamında değerlendirilemeyen haberler de mevcuttur.ⁱⁱ

ⁱ 12.05.2013 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi (Reyhanlı Saldırısı), 01.04.2015 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi (Çağlayan Adliyesinde Savcı Mehmet Selim Kiraz'ın rehin alınması ve öldürülmesi), 02.04.2015 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi (İstanbul Emniyet Müdürlüğüne DHKP-C mensubu şahıs tarafından gerçekleştirilen saldırı), 21.07.2015 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi (Suruç saldırısı), 11.10.2015 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi (Ankara Gar saldırısı), 13.01.2016 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi (Sultanahmet saldırısı), 11.12.2016 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi (Beşiktaş'ta Çevik Kuvvet Polisine yönelik saldırı), 14.08.2017 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi (IŞİD'li zanlının polise bıçaklı saldırısı), 29.08.2017 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi (PKK'nın askeri kuvvetlere saldırısı) içerisinde “terör” kelimesi bulunmadığı için taramamız kapsamında değerlendirilememiştir.

ⁱⁱ Örneğin; 17.06.2013 tarihli gazete haberi (Gezi Protestoları esnasında polislin protestoculara yönelik müdahalesi “polis terörü” şeklinde ifade edilmiştir) analizin bir verisi olarak kullanılamamıştır.

ŞEKİL 1: 2010-2018 yılları arasında gerçekleşen ve gazetenin kapak sayfasında "terör saldırısı" şeklinde sunulmuş haber sayısını gösteren grafik.

BULGULAR

Cumhuriyet gazetesi elektronik arşivi üzerinden, belirlenen ölçütler ve sınırlamalar doğrultusunda yapılan taramada; 2018 yılına ait 9 (%7,5) adet, 2017 yılına ait 7 adet, 2016 yılına ait 23 adet, 2015 yılına ait 0 adet, 2014 yılına ait 3 (%2,5) adet, 2013 yılına ait 2 (%1,6) adet, 2012 yılına ait 25 (%21) adet, 2011 yılına ait 26 (%21,8) adet ve 2010 yılına ait 24 (%20) adet terör saldırısı haberine rastlanmıştır. Toplamda 119 terör saldırısı haberine ulaşılmıştır (Şekil 1).

En fazla saldırı haberine rastlanan yıllar, olayın gerçekleştiği ay itibarıyla incelenecek olursa; 2016 yılında saldırıların 8 (%34)'i Ağustos ve Eylül aylarında gerçekleşmiştir. 2012 yılında gerçekleşen saldırıların 15 (%60)'i Ağustos ve Eylül aylarında gerçekleşmiştir. 2011 yılında gerçekleşen saldırıların 11 (%42)'i Eylül ve Ekim aylarında gerçekleşmiştir. 2010 yılında gerçekleşen saldırıların 14 (%58)'ü ise Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında gerçekleşmiştir (Şekil 1).

Şekil 1'de, 2010-2018 yılları arasında gerçekleşip Cumhuriyet gazetesinin kapak sayfasında yer alan saldırı haberlerinin, yıl içerisinde dağıldıkları aylar gösterilmiştir.

TABLO 2: Başlığın konumuna ilişkin niceliksel bulgular.

Başlığın konumu	Haber sayısı (%)	
	Manşet	38 (%31,9)
Diğer	81 (%68,1)	
Toplam	119 (%100)	

TABLO 3: Başlığın söylemine ilişkin bulgular.

Başlığın söylemi	Haber sayısı (%)	
	İnfial yaratan	23 (%19,3)
Hükümeti hedef gösteren	3 (%2,5)	
Saldırını gerçekleştiren suçlayıcı	7 (%5,9)	
Mağdurları destekleyici	11 (%9,2)	
Saldırını/durumu açıklayıcı	60 (%50,4)	
Çok yönlü söylem	15 (%12,6)	
Toplam	119 (%100)	

Tablo 2'de 119 haberin 38 (%31)'i manşetten verilmişken; 81 (%68,1)'inin manşet dışından verildiği görülmektedir.

Tablo 3'te, 119 haberin 60 (%50,4)'ünde haber başlığında "saldırını/durumu açıklayıcı" başlığa yer verildiği görülmektedir. İkinci en sık rastlanan baş-

TABLO 4: Saldırı türüne ilişkin bulgular.

		Haber sayısı (%)
Saldırı türü	Belirsiz	11 (%9,2)
	Bombalı saldırı	41 (%34,5)
	Ateşli silahla saldırı	54 (%45,4)
	Alıkoyma/rehin alma	1 (%0,8)
	Birden fazla yöntem ile saldırı	12 (%10,1)
	Toplam	119 (%100)

TABLO 5: Mekâna ilişkin bulgular.

		Haber sayısı (%)
Mekân	Belirsiz	27 (%22,7)
	Kamusal alan	23 (%19,3)
	Kamu binası	25 (%21)
	Özel mülk	1 (%0,8)
	Diplomatik temsilcilikler	2 (%1,7)
	Askeri üs	4 (%3,4)
	Kırsal alan	23 (%19,3)
	Sınır dışı	4 (%3,4)
	Lojman	2 (%1,7)
	Siyasi parti binası	1 (%0,8)
	Petrol kuyusu	1 (%0,8)
	Aynı anda farklı mekanlar	6 (%5)
	Toplam	119 (%100)

lık söylemi ise 23 (%19,3) haber ile “infial yaratan” söylem olmuştur.

Tablo 4'te, 119 haber içeriğinden 54 (%45,4)'ünde saldırı “ateşli silahla saldırı” şeklinde gerçekleşmişken, 41 (%34,5)'inde “bombalı saldırı” şeklinde gerçekleştirildiği görülmektedir. Yalnızca 1 (%0,8) haber ile en az gerçekleştirilen saldırı “alıkoyma/rehin alma” olmuştur.

Tablo 5'te görüldüğü üzere, 119 haber içeriğinden 27 (%22,7)'sinde saldırının nerede gerçekleştiği haber içerisinde açık bir şekilde belirtilmemiştir. Saldırının gerçekleştiği mekânların belirtildiği haberlerde sırasıyla; 25 (%21) haberde “kamu binası”, 23 (%19,3) haberde “kamusal alan” ve 23 (%19,3) haberde ise “kırsal alan”ın saldırının gerçekleştiği mekân olarak haber içeriğinde verildiği görülmektedir.

Tablo 6'da, 119 haber içeriğinin 86 (%72,3)'sında saldırının “güvenlik güçlerine” yönelik gerçekleştirildiği görülmektedir.

Tablo 7'de, 119 haber içeriğinin 63 (%52,9)'ünde saldırıyı gerçekleştiren fail(ler)in bağlantılı olduğu örgütün açıkça belirtilmediği görülmektedir. Örgüt bağlantısı, haber içerisinde yer verilen bilgilere göre; en fazla 52 (%43,7) saldırı ile PKK terör örgütü olmuştur.

Tablo 8'de, 119 saldırı haberinden 53 (%44,5)'ünde haber sunulurken, hiçbir görsel yer verilmediği görülmektedir. Bunu takiben, görsellerin tüm sayfayı kapladığı (dokuz sütun) haber sayısı 13 (%10)'tür.

Tablo 9'da en fazla rastlanan görsel içeriğin 35 (%29,4) haber ile “farklı içerikleri barındıran” (bkz. **Tablo 1**) görseller olduğu görülmektedir. Söz konusu 35 haberin 33 (%94,3)'ünde özellikle “olay yeri” ve “maddi hasarı” birlikte gösteren görsellere yer verildiği anlaşılmaktadır.

Değişkenler birlikte değerlendirildiğinde;

■ Manşetten verilen 38 haberden yalnızca 4 (%10,5)'ünde görsel içerik kullanılmamışken; manşet dışında yer alan 81 haberden 49 (%60,5)'unda görsel kullanılmamıştır. Yine 119 haber içeriği incelendiğinde, manşetten verilen 38 haberin 22 (%57,9)'sinde “farklı içerikleri barındıran” görsellere yer verildiği görülmektedir.

TABLO 6: Hedef kitleye ilişkin bulgular.

		Haber sayısı (%)
Hedef kitle	Belirsiz	8 (%6,7)
	Siviller	7 (%5,9)
	Güvenlik güçleri	86 (%72,3)
	Siyasi figür	1 (%0,8)
	Kamu görevlileri	5 (%4,2)
	Diplomat	3 (%2,5)
	Farklı kitlelere aynı anda saldırı	9 (%7,6)
	Toplam	119 (%100)

TABLO 7: Faile ilişkin bulgular.

		Haber sayısı (%)
Fail	Belirsiz	63 (%52,9)
	PKK	52 (%43,7)
	İŞİD	3 (%2,5)
	DHKP-C	1 (%0,8)
	Total	119 (%100)

TABLO 8: Görselin kapladığı alana ilişkin bulgular.

		Haber sayısı (%)
Görselin kapladığı alan	Sfır sütun (görsel yok)	53 (%44,5)
	Bir sütun	11 (%9,2)
	İki sütun	11 (%9,2)
	Üç sütun	9 (%7,6)
	Dört sütun	8 (%6,7)
	Beş sütun	9 (%7,6)
	Altı sütun	3 (%2,5)
	Yedi sütun	2 (%1,7)
	Dokuz sütun	13 (%10,9)
	Toplam	119 (%100)

TABLO 9: Görselin içeriğine ilişkin bulgular.

		Haber sayısı (%)
Görselin içeriği	Görsel yok	53 (%44,5)
	Yaralıları gösteren	1 (%0,8)
	Maddi hasarı gösteren	1 (%0,8)
	Dramatik içerikli	11 (%9,2)
	Şahıs içeren	10 (%8,4)
	Olay yerini gösteren	3 (%2,5)
	Genel görüntü/sembolik	4 (%3,4)
	Siyasi figürleri gösteren	1 (%0,8)
	Farklı içerikleri barındıran	35 (%29,4)
	Toplam	119 (%100)

TABLO 10: “Başlığın konumu ile mekân” ve “başlığın konumu ile saldırı türü” değişkenlerine ilişkin bulgular.

		Başlığın konumu, haber sayısı (%)			
		Manşet	Diğer	Toplam	
Mekân	Belirsiz	5 (%18,5)	22 (%81,5)	27 (%100,0)	
	Kamusal alan	16 (%69,6)	7 (%30,4)	23 (%100)	
	Kamu binası	7 (%28)	18 (%72)	25 (%100)	
	Özel mülk	0 (%0)	1 (%100)	1 (%100)	
	Diplomatik temsilcilikler	1 (%50)	1 (%50)	2 (%100)	
	Askeri üs	0 (%0)	4 (%100)	4 (%100)	
	Kırsal alan	5 (%21,7)	18 (%78,3)	23 (%100)	
	Sınır dışı	0 (%0)	4 (%100)	4 (%100)	
	Lojman	0 (%0)	2 (%100)	2 (%100)	
	Siyasi parti binası	0 (%0)	1 (%100)	1 (%100)	
	Petrol kuyusu	1 (%100)	0 (%0)	1 (%100)	
	Aynı anda farklı mekânlar	3 (%50)	3 (%50)	6 (%100)	
	Saldırı türü	Belirsiz	2 (%18,2)	9 (%81,8)	11 (%100)
		Bombalı saldırı	18 (%43,9)	23 (%56,1%)	41 (%100)
Ateşli silahla saldırı		10 (%18,5)	44 (%81,5)	54 (%100)	
Alıkoyma/rehin alma		1 (%100)	0 (%0)	1 (%100)	
Birden fazla yöntem ile saldırı		7 (%58,3)	5 (%41,7)	12 (%100)	
Toplam		38 (%31,9)	81 (%68,1)	119 (%100)	

■ Manşette yer alan haberlerin 14 (%36,8)’ünün “infial yaratan” başlık söylemi içerdiği saptanmıştır. Manşet dışında yer bulan 55 (%67,9) haberde ise “saldırısı/durumu açıklayıcı” başlık söylemine yer verdiği görülmektedir.

■ “Saldırısı gerçekleştireni suçlayıcı” söylemin kullanıldığı 7 haberden 5 (%71,4)’inde ve “saldırısı/durumu açıklayıcı” söylemin kullanıldığı 60 haberin 39 (%65)’unda görsel kullanılmamıştır. “İnfial yaratan” söylemin kullanıldığı 23 haberden 8 (%34,8)’inde ise görseller tüm sayfayı kaplamaktadır. “Bombalı saldırı” şeklinde gerçekleşen 41 saldırıya ait haberden 21’inde (%51) “farklı içerikleri barındıran” görsellerin yer aldığı görülmektedir (Tablo 1).

■ Güvenlik güçlerinin hedef olduğu saldırıların 22’si (%25,6) kamu binasında gerçekleştirilmişken; 21’i (%24,4) kırsal alanda, 21’i (%24,4) ise haber içeriğinde doğrudan belirtilmeyen (belirsiz) bir mekânda gerçekleştirilmiştir.

Tablo 10’da görüldüğü üzere:

■ Gazetenin saldırının gerçekleştiği mekânı açıkça belirtmediği 27 haberden 22 (%81,5)’inde haberler manşet dışında yer bulmuştur.

TABLO 11: Saldırı türü ile fail değişkenlerine ilişkin bulgular.

		Saldırı türü, haber sayısı (%)					
		Belirsiz	Bombalı saldırı	Ateşli silahla saldırı	Alıkoyma/rehin alma	Birden fazla yöntem ile saldırı	Toplam
Fail	Belirsiz	7 (%63,6)	24 (%58,5)	27 (%50)	0 (%0)	5 (%41,7)	63 (%52,9)
	PKK	4 (%36,4)	15 (%36,6)	26 (%48,1)	0 (%0)	7 (%58,3)	52 (%43,7)
	İŞİD	0 (%0)	1 (%2,4)	1 % (1,9)	1 (%100)	0 (%0)	3 (%2,5)
	DHKP-C	0 (%0)	1 (%2,4)	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	1 (%0,8)
	Toplam	11 (%100)	41 (%100)	54 (%100)	1 (%100)	12 (%100)	119 (%100)

■ Kamusal alanda gerçekleşen, 23 saldırının 16 (%69)'ünün manşette yer aldığı saptanmıştır. Bunun yanı sıra, kırsal alanda gerçekleşen 23 saldırıdan 18 (%78)'inin manşet dışında yer aldığı saptanmıştır.

■ Kamu binasında gerçekleşen 25 saldırıdan 18 (%78)'i manşet dışında yer bulmuştur. Söz konusu “kamu binaları, polis merkezi ve askeri karakol/komutanlık vb.” binalardır (Tablo 1).

■ Ateşli silahla gerçekleştirilen 54 saldırının 44 (%81)'ü manşet dışında yer alırken; 41 bombalı saldırı haberinin ise 23 (%56)'ü ise manşet dışında yer bulmuştur.

Tablo 11’de görüldüğü gibi; PKK’nın, gerçekleşen 54 “ateşli silahla saldırı” haberinin 26’sında (%48,6) fail olarak belirtildiği ve 41 “bombalı saldırı” haberinin 15(%36,6)’inde fail olarak belirtildiği saptanmıştır.

TARTIŞMA

Yayın organlarının, yerel ya da küresel çapta gerçekleşen terör saldırılarına, öncelikli bir biçimde yer verdiği bilinmektedir.¹⁷ Merak uyandıran, ses getiren ve bu nedenle okuyucuyu kendisine çeken haberlerin yayın organları tarafından tercih edildiği, dolayısıyla okuyucunun dikkatini çekecek noktalardan sunulduğu bilinmektedir.^{18,19} Ancak bu çalışmada, aktarılanın aksine Cumhuriyet gazetesinde, ateşli silahla gerçekleştirilen 54 saldırı haberinin 44 (%81)'ünün ve 41 bombalı saldırı haberinin 23 (%56)'ünün manşet dışında yer aldığı gözlenmiştir. Bu noktada, gazetenin yayım şemasını bu şekilde oluşturmasının sebepleri; gündemin yoğun olması dolayısıyla diğer haber içeriklerini manşete taşıyıp, saldırı haberlerini manşet dışında ve sayfa eteğinde konumlandırması, saldırı haberlerine gazetenin iç sayfalarında daha

geniş yer ayırması veya bu türden haberlere sık rastlanması nedeni ile kanıksanmış olması olabilir.

Gazetenin, 21 Kasım 2014 tarihinde “Cumhuriyet Gazetesi Yayın İlkeleri” başlığı altında açıkladığı ilkelerinden 2/9’da “*Haber ve yorumlarda somut belge ve kanıtlanabilir bilgi olmadıkça, hiç kimse peşinen sorumlu ilan edilemez, okurun doğru ve eksiksiz bilgilendirilmesi esas alınır. Resmî makamların üslubu ve dili yerine, gerçeği anlatacak bir üslup ve dil kullanılır. Süren idari ve adli soruşturmalar ile davalarda iddialar ve savunmalar, adil ve dengeli bir biçimde yayınlanır. Yayınlarında masumiyet karinesine özen gösterilir.*” maddesi yer almaktadır.²⁰ Gazetenin, söz konusu ilkesi göz önünde bulundurulduğunda; 119 haber içerisinde 63 (%52,9) haberde saldırının failinin “belirsiz” olduğu anlaşılmaktadır. Gazete çoğu zaman haber içerisinde faili tanımlayan niteliklere yer vermiş ancak 15.07.2011 tarihli, “*Terör örgütü, son yılların en kanlı saldırısını gerçekleştirdi*” başlıklı haber örneğinde olduğu gibi doğrudan örgüt ismi kullanmamıştır. Yine gazete haberlerinin, saldırıyı izleyen gün yayımlanması dolayısıyla, saldırıyı gerçekleştiren fail(ler)in resmî makamlarca teyit edilmiş olması söz konusu olabilmektedir. Bu durumda, gazetenin yayım ilkelerinden 2/9’da öne sürdüğü gibi faili belirtmemesi anlaşılır bir durumdur. Bu hususta Martin de, terör eylemlerini gerçekleştiren failleri tanımlama ve açıklama konusunda, yayın organlarının haber içeriklerinin tutarsızlık gösterebileceğini aktarmaktadır.²¹

Cumhuriyet Gazetesinin şiddet içeren haberlere ilişkin tutumuna yönelik olarak; Melek ve Toker'in ana akım gazetelerin 15 Temmuz Darbe Girişimine ilişkin haberlerini inceledikleri çalışmada, gazetenin darbe girişimi haberlerinde ilk gün yüzde 75.93 oranla şiddet temasının öne çıktığı bulgusu dikkat

çekmektedir. Haber metninde ise şehit ifadesinin kullanımının Hürriyet ve Milliyet gazetelerine kıyasla daha az olduğu vurgulanmıştır.²²

Global Terrorism Database'in kendi ölçütleri çerçevesinde yaptığı sınıflandırmaya göre; Türkiye'de 2015 yılında 422 saldırıⁱⁱⁱ gerçekleşmişken, gazetenin elektronik arşivinde yapılan taramada başlıkta veya metin içerisinde "terör" kelimesi kullanılmadığından tarama ölçütleri sağlanamamış olup, bu yıla ait hiçbir saldırı haberi çalışma kapsamında değerlendirilememiştir.²³ Ancak gazetenin kuruluşundan 2017 yılına dek, haber ve diğer yazıların içerisinde geçen "terör" kelimesinin, sayısal olarak 1989-2017 arasındaki döneme göre iki kat artış gösterdiği bilinmektedir.²⁴ Bu noktada gazetenin, 2015 yılında gerçekleşen ve kapak sayfasından verilen terör saldırısı haberlerinde, söylemsel bir farklılığa gittiği; terörü niteleyen ancak doğrudan terör sözcüğünü içermeyen ifadelerle yer verdiği anlaşılmaktadır. 01.04.2015 tarihli haberde, gerçekleşen saldırı, "terör saldırısı/eylemi" şeklinde değil; gerçekleşen saldırının biçimi olan "rehin alma" ifadesi ile sunulmuştur. Yine failer için "terörist" yerine, "DHKP-C örgütü üyeleri" ifadesi tercih edilmiştir. 02.04.2019 tarihli haberde ise fail, "DHKP-C'li kadın eylemci" şeklinde ifade edilmiştir. 21.07.2015 tarihli bir başka haberde, gerçekleştirilen bombalı saldırı "katliam" şeklinde ifade edilmiştir. Ancak bu söylemsel farklılığın sebebi, çalışmamız kapsamı dışından olduğundan, burada daha ileri bir yoruma gidilemeyecektir.

Gazetenin, yayın ilkelerinden 2/11'de "*Haber ve yorumlarda, şiddet propagandası olarak anlaşılabilir türden yazı ve fotoğraflara yer verilemez.*" maddesi yer almaktadır.²⁰ Elektronik arşiv taramasında 2010-2018 yıllarını kapsayan aralıkta, tarama kapsamına giren (119 haber) terör saldırısı haberlerinin sunulduğunda, söz konusu yayın ilkesi ile çelişen türden şiddet propagandası içeren bir başlık söylemine veya görsel içeriğe rastlanılmadığı söylenebilir.

Cumhuriyet gazetesinin, 02.01.2017 tarihli "*İnsanlık düşmanları*", 18.12.2016 tarihli "*Gözyaşı dinmeden*", 22.08.2016 tarihli "*Göz göre göre*",

14.05.2016 tarihli "*Türkiye kanyor*", 04.09.2012 tarihli "*Bitsin bu ölümler*", 21.08.2012 tarihli "*Bunun adı alçaklık*", 20.10.2011 tarihli "*Acı, öfke ve isyan*", 25.09.2011 tarihli "*Terörsüz gün yok*", 20.06.2010 tarihli "*Yeter artık*" vb. başlık söylemleri ve ölü/yaralı/kan görüntüsü içeren "farklı içerikleri barındıran" görsellere haber çerçevelemesinde yer vermesi, Picard'ın sınıflandırması içerisinde; kişilerde neşe, hüznün, öfke ve diğer duyguları uyandırmayı amaçlayan "*Duygusal yaklaşım*"ı kullandığını göstermektedir. Gazetenin, genel anlamda; subjektif yorumlardan kaçınmadığı, mesaj verici içeriklere ve duygusal anlatıma yer verdiği göz önünde bulundurulduğunda; gazetenin terör saldırılarını daha çok *tematik* anlatımla aktardığı söylenebilir.^{8,25}

SONUÇ

Girgin, çalışmasının önemli bulgularından biri olarak gazetelerin, sivilin yoğun olarak bulunduğu ve toplumsal ilişkilerin yürütüldüğü ortak mekânlarda gerçekleşen saldırıların manşette daha geniş bir yer tuttuğunu belirtmiştir.¹⁹ Bu çalışmada da kamusal alanda gerçekleşen 23 saldırının 16 (%69)'ünün manşette, kırsal alanda gerçekleşen 23 saldırının 18 (%78)'inin manşet dışında yer aldığı; yine gazetenin 38 manşet haberinden 34 (%80)'ünde görsel kullanımına yer verdiği bulgusu göz önünde bulundurulmuştur. Buna göre; Cumhuriyet gazetesinin, saldırıyı manşete taşıma konusundaki tercihlerinin, gazetecilikteki genel yaklaşımla paralel olduğu ve bulguların Girgin'in bulgusunu doğrular nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Onursoy ise özellikle görsel imgelem, gazete okurunda duygu uyandıran güçlü bir unsur olmasından dolayı; haberlerin görsel içeriklerle desteklenmesinin ve kamuoyu için çarpıcı bir hâle getirilmesinin, yayın organlarının temel amaçlarından biri olduğunu söylemektedir.^{26,27} Bu doğrultuda gazetenin, manşet haberlerinde görsel kullanımına sıklıkla yer vererek terör saldırılarına dair manşet haberlerini, görsel açıdan okuyucu kitlesinin dikkatini ve hassasiyetini çekecek biçimde inşa etmiş olduğu bulgusu Onursoy'un aktardığı ile uyusmaktadır.

ⁱⁱⁱ GTD veri tabanına göre çalışmamız kapsamındaki 2010-2018 -2018 yılı hariç olmak üzere- yılları arasında Türkiye'de gerçekleşen terör saldırılarına dair verilere ulaşılabilmektedir. Buna göre 2017'de 181 saldırı, 2016'da 542 saldırı, 2015'de 422 saldırı, 2014'de 94 saldırı, 2013'de 42 saldırı, 2012'de 187 saldırı, 2011'de 51 saldırı ve 2010'da 20 saldırı gerçekleşmiştir.

Kamuoyunun gündemden haberdar olma özgürlüğü ile teröristlerin kamuoyuna ulaşma amaçları kimi zaman birbiriyle keşilebileceğinden, yayın organlarının içerik oluştururken terör örgütlerinin ulaşmaya çalıştığı sonuca hizmet edecek bir söylem ve görsel kullanımından kaçınması gerekmektedir.²⁸⁻³⁰ Haberde, failin ön planda olma ve gündemde kalma amacına hizmet edecek şekilde, motivasyonu ve özellikle özel hayatına ilişkin içeriklerden kaçınılması gerekmektedir. Belirtilmesi gereken bir diğer husus, haberlerle birlikte sunulan görsellerin her yaşta insana ulaşarak; özellikle çocuklarda endişe verici boyutlarda zihinsel yıkımlara yol açabileceği unutulmamalıdır.¹⁷ Şiddet içerikli olayların haberleştirilmesi ve haberlerin görsel hafızada yer edecek biçimde sunulması, toplumda şiddete karşı bir alışkanlık ve duyarsızlık uyandırabileceğinden, haber sunumlarında görsellerin ihtiyatlı seçilmesi oldukça önemlidir.¹⁸ Propaganda ve infialin engellenmesi adına terör saldırısı haberlerinde sansürün gerekliliği göz önünde bulundurulduğunda; resim, fotoğraf ve video gibi görsel içeriklerde sansür kullanılması ve/veya içeriğe erişmeden önce uyarı ve bilgilendirmeye yer verilmesi uygun olacaktır.³¹ Medyanın kamuoyundaki korku ve histeriyi artırma veya azaltma gücü dikkate alındığında; görsel içeriklerin yanı sıra, haber metninde de okuyucuyu ve mağdur yakınlarını etkileyebilecek hassas ifadeler yer verilmemesi gerekmektedir.³²

Mevcut literatürde terör olaylarına ilişkin medya incelemelerinin, daha çok gerçekleşen terör olaylarını odağına alarak ilerlediği göz önünde bulundurulduğunda; yayın organlarının söylemsel ve görsel içeriklerini çalışma odağına alan analizlerin niceliksel ve niteliksel olarak geliştirilmesi, terör saldırılarının medyadaki yer alış biçimlerini açıklamak açısından oldukça yararlı olacaktır.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Özge Genç, Neylan Ziyalar; **Tasarım:** Özge Genç, Neylan Ziyalar; **Denetleme/Danışmanlık:** Neylan Ziyalar, Faruk Aşıcıoğlu; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Özge Genç; **Analiz ve/veya Yorum:** Özge Genç; **Kaynak Taraması:** Özge Genç; **Makalenin Yazımı:** Özge Genç; **Eleştirel İnceleme:** Faruk Aşıcıoğlu; **Kaynaklar ve Fon Sağlama:** Faruk Aşıcıoğlu.

KAYNAKLAR

1. Castells M. [The Rise of The Network Society Information Age: Economy, Society and Culture]. Translator ed: Kılıç E. 3rd ed. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları; 2005. p.437-97.
2. Castells M. Communication Power. 2nd ed. New York: Oxford University Press; 2013. p.54-135.
3. Yenen İ. [A sociological analysis on global terror news published in print press]. Journal of History Culture and Art Research. 2016; 5(3): 152-77. [Crossref]
4. Levent, Y. Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar. 1. Baskı. Ankara: Dipnot Yayınları; 2008. p.12.
5. Savaş, G. [A critical approach to mass media]. Journal of Human Sciences. 2004; 1(1): 1-5.
6. Goffman E. Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience. 1st ed. New York:Harper & Row; 1974. p. 2-20.
7. Gitlin T. The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left. 1st ed. Berkeley: University of California Press;1980. p.32-60.
8. Picard RG. Media portrayals of terrorism: Functions and meaning of news coverage. 1st ed. Ames: Iowa State University Press; 1993. p.158.
9. Memmedli E. [Security threats and international terrorism]. Journal of Suleyman Demirel University Institute of Social Sciences; 2016:986.
10. Kaya S. [Development of International Terrorism And The Phenomenon of Religiously Motivated Terror.] International Journal Of Social Inquiry. 2017;10(1): 53-79.
11. Nacos BL. Mass-mediated Terrorism: The Central Role of the Media in Terrorism and Counterterrorism. 1st ed. Lanham, MD: Rowman & Littlefield; 2002. p.7-33.
12. Mandala M. Terrorist assassinations: A criminological perspective. In: LaFree G, Freilich JD, ed. The Handbook of the Criminology of Terrorism. 1st ed. West Sussex: John Wiley & Sons, Inc; 2017. p.353-70. [Crossref]
13. Eşidir OV, Bak G. [Making News of Terrorist Incident as a Violence Factor in Media.] EJRSE. 2018;5(7):13-32.
14. Çitlioğlu E. Dedemen F. [Understanding Terrorism]. Güvenlik Bilimleri Dergisi, 2014;3(2): 25-39. [Crossref]

15. Danker-Dake JA. US media coverage of Africa: A content analysis of the New York Times from 2003 to 2007. 1st ed. Oklahoma: Oklahoma State University; 2008.
16. Prasad D. Content analysis: A method of Social Science Research, In: Lal Das DK, Bhaskaran V, ed. Research methods for Social Work. New Delhi: Rawat Publications; 2008. p.174-193.
17. Kazan H. [Terror-Media Relationship and Terror Journalism in Media.] Güvenlik Stratejileri Dergisi. 2016;12(24):109-46.
18. Atalay GE. [Reporting Violence: Journalists and Trauma]. Marmara İletişim Dergisi. 2017; (28): 21-32.
19. Girgin ÜH. [Analyzing The Suicide Bomb Attacks In Turkey Through The National Newspapers]. The Journal of Academic Social Sciences. 2017;50(5):471-516. [Crossref]
20. Cumhuriyet Gazetesi Yayın İlkeleri. 10 Eylül 2019 tarihinde erişim sağlandı. [Link] [Crossref]
21. Martin G. [Essentials Of Terrorism Concepts And Controversies]. 1st ed. Chapter 4: Terrorist Violence and Role of the Media. Translator ed: Çapçioğlu İ, Metin B. Ankara: Adres Yayınları; 2017. p.98-100.
22. Melek G, Toker. [H. Analysis of Mainstream Media in the Context of Violence, Democracy and Terrorism: July 15 Coup Attempt]. Erciyes İletişim Dergisi. 2017; 5 (1): 222-34. [Crossref]
23. National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism (START), Global Terrorism Database: 5 Eylül 2019 tarihinde erişim sağlandı. [Link]
24. Özcan A. [But Banditry Age Closed!: Last Kurdish Banditry Ages in Modern Turkey] (1950-1970). İstanbul: İletişim Yayınları; 2018. p.185-9.
25. Papacharissi Z, De Fatima Oliveira, M. News frames terrorism: A comparative analysis of frames employed in terrorism coverage in US and UK newspapers. The international journal of press/politics. 2008;13(1): 52-74. [Crossref]
26. Cho J, Boyle MP, Keum H, Shevy MD, McLeod DM, Shah DV, et al. Media, terrorism, and emotionality: Emotional differences in media content and public reactions to the September 11th terrorist attacks. Journal of Broadcasting & Electronic Media. 2003;47(3):309-27. [Crossref]
27. Onursoy S. [Visual Design Bias in Newspapers]. Selçuk İletişim Fakültesi Journal 2013;3(4):142-51.
28. Powell KA. Framing Islam: An analysis of US media coverage of terrorism since 9/11. Communication Studies. 2011; 62(1):90-112. [Crossref]
29. Conway M. Terrorism and the Internet: New media—New threat?. Parliamentary Affairs. 2006;59(2):283-98. [Crossref]
30. Pollock JC, Piccillo C, Leopardi D, Gratale S, Cabot K. Nationwide newspaper coverage of Islam post-September 11: A community structure approach. Communication Research Reports. 2005;22(1):15-27. [Crossref]
31. Kartal AB. [changing nature of international terrorism and the use of social media by terrorist organizations: the cases of DAESH and YPG in Syria]. Güvenlik Stratejileri Dergisi. 2018;14(27):39-77. [Crossref]
32. Toker H, Ræ T. The representation of 2015 Ankara bombings in Canadian media. International Journal of Social Inquiry. 2016;9(2):115-36.